

computerschaak

we vanavond tegen Swinitz spelen of tegen Euwe?"

Informatie

In Nederland zijn er op dit moment ook twee bladen die zich bezig houden met computerschaak.

1. "Computerschaak", uitgave van de CSVN. Dit blad is bestemd voor in computers geïnteresseerde schakers. U krijgt het als u lid wordt van de CSVN (contributie 1981: f 30,- girorek. 4313210 l.n.v. penningmeester CSVN te Laren). Er zijn onderhandelingen gaande om de CSVN net als de korrespondentieschaakbond bij de KNSB te laten aansluiten.
2. "HCC Nieuwsbrief", uitgave van de Hobby Computer Club. Dit blad is bestemd voor de (in schaken geïnteresseerde) computerman. Peter van Diepen heeft er een rubriek over Artificial Intelligence, waarin aandacht aan Computerschaak besteed wordt. (Lidmaatschap 1981: f 30,- girorek. 3769200, HCC, Postbus 149, Voorschoten.)

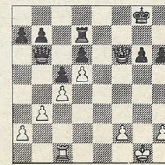
Spel

"Ik zeg altijd tegen me zelf, ik wil niet van de computer verliezen, want dan komt het op de voorpagina", aldus Prof. Dr. M. Euwe. Hij heeft tot 1984 een weddenschap lopen dat hij niet verslagen zal worden door een computer in een serieuze match. Vorig jaar moet Euwe gedacht hebben: soms is computerschaak niet leuk! In een simultaanseance aan 21 bordes (+18, =2, -1) was het programma Mychess een van de deelnemers (gespeeld tijdens het 8ste Paul Masson toernamen). Het werd geen voorpagina nieuws, geen vertiespartij, maar toch een indicatie.

Wit: Euwe

Zwart: Mychess

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. g3 Pe6 4. d5 Pe5 5. Dd4 d6 6. Pc3 e5 7. Dh4 Lg7 8. Pf3
Wit heeft de opening niet goed gespeeld en heeft al kleine moeilijkheden: c4 is zwak, 8. ... h6 9. ... g5 is een dreiging.
8. ... Pxf3? 9. exf3 e5 10. Lh6 0-0! 11. Lxg7 Kxg7 12. Le2 Lf5 13. 0-0 Db6 14. b3 Tad8 15. Tfe1 h6 (dreigt nu 16. ... g5) 16 f4 e4 17. g4 Da5 18. Tacl Ld7 19. g5 g8! 20. Lg4 Lxg4 21. Dxp4 f5 22. gxf6? Pxf6 23. Dg2 Ph5 24. Txe4 Pxf4 25. Dg3 Ph5 26. Te7? Tf7 27. Txf7? Kxf7 28. De3 Kg7 29. De7? Kg8 30. Pe4 Db6 31. Pf6? Pxf6 32. Dxf6 Td7

JAAP VAN DEN IERIK

Boeken Programma's en Informatie

Soms moeten de mensen wel denken dat computerschaak niet leuk is. Het erge is dat je er dan niets meer aan kunt doen. Dit overkwam mij laatst bij een artikel over computerschaak. Het ging over de micro schaakcomputer Mephisto en er werd een parallel getrokken met een van de drie "schaakautomaten" uit de vorige eeuw, ook genaamd Mephisto. In laatst genoemde "automaat" zat Isidor Gunsberg verborgen. Toen de dienstdoende redakteur de eerste alinea van het artikel had gelezen, moet hij mijn voorgestelde titel "Mephisto vroeger en nu" veranderd hebben in "Schaakautomaten zijn bedrog".

Helaas komt daar nog bij dat het (met name bij Sargon) wel eens voorkomt dat er iets mis is met de micro, zodat aspirant kopers door deze kop extra afschrikt werden. Dit voorval bracht mij op het idee om de geluiden die mij af en toe ter ore komen aan u door te geven. Het gebeurt inderdaad nog al eens dat een micro het niet goed doet; u kunt dan teruggaan naar de leverancier, ofschoon die niet blij zal zijn. Maar dit betekent dat u extra voorzichtig moet zijn als u op koopjes in het buitenland uit bent. Zo betaalt u voor dezelfde Sargon, die hier f 1485,- kost, in de USA "slechts" \$ 300,-.

Het aantal vragen naar boeken, programma's en verdere informatie is enorm. De bestuursleden van de CSVN hebben er bijna een dagtaak bij.

Computerschaakboeken

In het eerste nummer van "Computerschaak", uitgave van de CSVN, wordt een uitvoerig overzicht gegeven van de literatuur die vrij algemeen verkrijgbaar is. We zullen hier volstaan met het noemen van enkele titels en kwalificaties.

1. P.W. Frey (ed.) (1977) "Chess Skill in Man and Machine". Uitgeverij Springer Verlag New York - Heidelberg - Berlin (Engels, ± f 50,-)
Het beste boek over computerschaak, dat ik ken. Het bevat zowel voor de leek als voor de specialist veel informatie. (Zeer aanbevolen).
- 2/3 M.R.B. Clarke (ed.) (1977) "Advances in Computer Chess 1 en 2".
Edinburg University Press (Engels, ± f 25,- resp. f 40,-).
Beide boeken zijn verzamelingen van bijdragen aan symposia over Computerschaak. (Specialistisch, maar deel 2 is ook interessant voor de schaker).
4. M. Newborn (1975) "Computer Chess", Academic Press, New York - San Francisco - London. (Engels, ± f 50,-).

Het boek geeft een historisch overzicht en redelijk veel partijen. (Redelijk aanbevolen).

5. D. Levy (1976) "Chess and Computers" Uitgeverij Batsford Chess Books, London. (Engels, f 48,75).
Het boek is helaas al weer verouderd. Een bijzonder leuke inleiding voor de in computerschaak geïnteresseerde schaker. (Aanbevolen).
6. A.G. Bell (1978) "The Machine Plays Chess". Uitgeverij Pergamon Press, Oxford - New York (Engels, f 15,50)
Leuke eerste kennismaking met computerschaak. Bell legt teveel nadruk op de ontwikkeling van de wetenschap in Engeland (chauvinistisch). (Zeer aanbevolen als eerste kennismaking, maar blijf kritisch, er staan onwaarheden in en een literatuurlijst ontbreekt).
7. L. Pachman & V.I. Kühnund (1980) "Computerschaak". Wilhelm Heyne Verlag, München (Duits, f 7,-).
Kommerciële uitgave, m.i. iets te commercieel. Het geeft wel nieuwe informatie en soms betere dan Levy en Bell. (Voor eerste kennismaking aanbevolen).
8. H.J. van den Herik (1980) "Computerschaak, directe evaluatie door middel van patroonherkenning in het KNPK-eindspel". Uitgave TH Delft. (Nederlands, Schaakhuis de Haan: f 10,-).
Er wordt duidelijk gemaakt waarom schaakcomputers zo slecht spelen in het eindspel, de eerste 4 hoofdstukken zijn voor de leek te lezen. Het wordt hier alleen genoemd omdat het in het Nederlands is geschreven (specialistisch en alweer verouderd).
9. De nieuwste uitgave van Levy en Newborn: "More Chess and Computers" is nog niet in Nederland verkrijgbaar.

Programma's

Er zijn nogal wat schakers die een hobby-computer hebben (b.v. een TRS 80). Zij vragen vaak naar tapes met programma's erop. Die zijn er inderdaad van verschillende programma's, b.v. Sargon 2.0 (Applied Concepts Marketing Inc. 207 N Kirby Garland, Texas 75042 USA \$ 29,-).

Gambiet '80, (inlichtingen bij Microtrend, Reimersbeek 2, Postbus 71012, 1008 BA Amsterdam, f 117,50)

MyChess (Computer Service, 2431 Lyvona Lane, Anchorage, Alaska 99502, USA, \$ 50,-).

Er zijn tegenwoordig ook ideeën in omloop om programma's te ontwikkelen die spelen à la Tal, à la Capablanca, à la Aljechin etc. In de toekomst kunnen we dus zeggen: "Zullen

Na de opening onzorgvuldig gespeeld te hebben, heeft Euwe een gewonnen stelling bereikt door zijn kansen de laatste 7 zetten goed waar te nemen. Mogelijk verslapt zijn aandacht daarom en in zijn haast het karwei snel te klaren, beging Euwe een enorme "simultaanblunder". Na 33. Kh1 Tg7 34. Tel zou het stellig snel afgelopen zijn.

33. Dxg6?? Tg7
Oh!! In een normale simultaanpartij zou Euwe zeker opgeven. Na de partij zei Euwe, dat hij wilde zien hoe Mychess het zou gaan

winnen. Ik denk dat op de achtergrond ook de computerman in Euwe meespeelde: ze zijn toch nog slecht in het eindspel, wie weet.

34. Dg3 Db4 35. Td1 Da3 36. Tel Dxa2 (zwart lijdt aan het horizon effect: damewinst kan altijd nog). 37. Te8? Kh7 38. Te7? Dh1? 39. Kg2 Txe7 40. Dxd6 Tg7? 41. Kf3 Dxb3? 42. Ke2 Dxe4? 43. Kd2 Tf7 44. B a6 45. Ke3 De3? 46. Ke2 Dxf3? 47. Kd2 c4 48. De5 Td7 49. Ke2 Dxd5 (is er nog hoop?) 50. De1 Dg2? 51. Ke3 Dxd2 52. De4? en

zwart vond geen methode om uit het schaak te komen. Daarom werd tenslotte tot remise besloten.

Opmerking: Dit is geen illustratie om te laten zien hoe zwak de computer speelt (kijk maar eens naar de zetten 1 t/m 25), maar wel om te laten zien hoe zwak het eindspel nog behandeld wordt.

Schakend Nederland - maart 1981

Prof. dr. H.J. van den Herik: Boeken, programma's en informatie